

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 11 października 2018 r.

Sąd Okręgowy Warszawa - Praga w Warszawie VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Małgorzata Jarząbek
Protokolant:	sekr. sądowy Aneta Rapacka

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 11 października 2018 r. w Warszawie

sprawy I. T.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych(...) Oddział w W.

w przedmiocie określenia zaległości z tytułu nieopłaconych składek na ubezpieczenie społeczne

na skutek odwołania I. T.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych(...) Oddział w W.

z dnia 27 października 2015 r., nr (...)

1. oddała odwołanie,
2. przekazuje organowi rentowemu do rozpoznania wnioski ubezpieczonej o umorzenie należności z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne,
3. przyznaje adw. A. K. od Skarbu Państwa – Kasa Sądu Okręgowego Warszawa – Praga w Warszawie wynagrodzenie za udzielenie ubezpieczonej nieopłaconej pomocy prawnej w kwocie 90 zł (dziewięćdziesiąt złotych) powiększone o podatek VAT w stawce 23 %.

UZASADNIENIE

W dniu 2 grudnia 2015 r. **I. T.** złożyła odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. z dnia 27 października 2015 r. znak: (...), dotyczącej wysokości zadłużenia z tytułu nieopłaconych składek na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenie zdrowotne oraz Fundusz Pracy. Odwołująca wniosła o umorzenie należności wskazanych w przedmiotowej decyzji.

W uzasadnieniu odwołania I. T. wskazała, że Wojewódzki Sąd Administracyjny wydał wyrok umarzający świadczenia wobec ZUS, wobec czego organ rentowy złożył skargę kasacyjną do Naczelnego Sądu Administracyjnego, od której wniosła sprzeciw. Do odwołania załączyła korespondencję z ZUS (odwołanie k. 2-3 a.s.).

W odpowiedzi na odwołanie z dnia 4 stycznia 2016 r. **Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W.** wniósł o jego oddalenie na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. Uzasadniając swoje stanowisko w sprawie organ rentowy wyjaśnił, że odwołująca zgłosiła się do ubezpieczenia zdrowotnego w okresie od 1 stycznia 1999 r. do 31 sierpnia 2012

r. jako osoba prowadząca pozarolniczą działalność gospodarczą. Organ rentowy wskazał, że odwołująca dwukrotnie zwracała się do ZUS z wnioskami o umorzenie należności z tytułu nieopłaconych składek na ubezpieczenia społeczne i Fundusz Pracy za okres od stycznia 2008 r. do sierpnia 2012 r., jednakże organ rentowy odmawiał umorzenia. Sprawy w tym zakresie toczą się przed Wojewódzkim Sądem Administracyjnym oraz Naczelnym Sądem Administracyjnym. Na podstawie skarżonej decyzji organ rentowy wydał decyzję określającą zadłużenie odwołującej na kwotę 58.069,40 zł wraz z odsetkami, wskazując, że zadłużenie to obejmuje należności z tytułu nieopłaconych składek na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenie zdrowotne oraz Fundusz Pracy za okres od stycznia 2008 r. do sierpnia 2012 r. Powołując się na treść art. 46 i art. 24 ust. 2 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych zaznaczył również, że w przypadku niewywiązywania się przez płatnika składek z nałożonych przez ustawodawcę obowiązków Zakład, jako wierzyciel publicznoprawny ma obowiązek podjęcia działań zmierzających do wyegzekwowania należności (odpowiedź na odwołanie k. 4 a.s.).

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Odwołująca się I. T. w okresie od 2 czerwca 1992 r. do 31 sierpnia 2012 r. prowadziła działalność gospodarczą w zakresie architektury pod firmą (...). Z tego tytułu była zgłoszona do ubezpieczeń społecznych oraz dobrowolnego ubezpieczenia zdrowotnego w okresie od 1 stycznia 1999 r. do 31 sierpnia 2012 r. (wypis z (...) k. 23 a.s., akta rentowe – okoliczność bezsporna).

Odwołująca jest trwale całkowicie niezdolna do pracy od 1 maja 1979 r. z powodu schorzenia psychiatrycznego – schizofrenii paranoidalnej i pobiera rentę z tytułu niezdolności do pracy (orzeczenie lekarza orzecznika ZUS z 13.11.2013 r. k. 21 a.s., decyzja ZUS z 01.03.2013 r. k. 22 a.s., opinia sądowo-psychiatryczna k. 35-41 a.r. – okoliczności bezsporne).

W dniu 2 kwietnia 2014 r. I. T. zwróciła się do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. z wnioskiem o umorzenie należności z tytułu nieopłaconych składek na ubezpieczenie zdrowotne za okres od lutego 2011 r. do sierpnia 2012 r. Po rozpoznaniu tego wniosku ZUS (...) Oddział w W. wydał w dniu 29 maja 2014 r. decyzję nr (...), na podstawie której odmówił umorzenia zobowiązań. Następnie w dniu 23 czerwca 2014 r. do ww. organu rentowego wpłynął wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy w zakresie umorzenia składek za powyższy okres. ZUS (...) Oddział w W. decyzją z dnia 14 lipca 2014 r. nr (...) /REDu/ (...) ponownie odmówił umorzenia zobowiązań. Od powyższej decyzji I. T. odwołała się do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w W., który wyrokiem z dnia 9 stycznia 2015 r. sygn. akt V SA/Wa 2491/14 uchylił zaskarżoną decyzję. ZUS (...) Oddział w W. złożył wniosek kasacyjny do Naczelnego Sądu Administracyjnego (wyrok WSA w Warszawie z 09.01.2015 r. z uzasadnieniem – nieoznaczone karty a.r.).

W dniu 3 lipca 2014 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. wydał decyzję nr (...), na podstawie której stwierdził, że I. T. podlegała obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym, wypadkowemu jako osoba prowadząca pozarolniczą działalność gospodarczą mająca ustalone prawo do renty z tytułu niezdolności do pracy, dla której podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne stanowią zadeklarowana kwota nie niższa niż 60% kwoty przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w okresie od 1 stycznia 2008 r. do 31 sierpnia 2008 r. oraz nie podlegała ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym, wypadkowemu z ww. tytułu w okresie od 1 stycznia 1999 r. do 31 grudnia 2007 r. (decyzja ZUS z 03.07.2014 r. w przedmiocie podlegania ubezpieczeniom – nieoznaczona karta a.r.).

Pismem z dnia 16 kwietnia 2015 r. ZUS (...) Oddział w W. zawiadomił I. T. o wszczęciu z urzędu postępowania w sprawie określenia należności z tytułu składek na ubezpieczenie społeczne, ubezpieczenie zdrowotne i Fundusz Pracy za okres od stycznia 2008 do sierpnia 2012 (zawiadomienie o wszczęciu postępowania – nieznaczona karta a.r.).

W dniu 5 maja 2015 r. I. T. zwróciła się do ZUS (...) Oddział w W. z ponownym wnioskiem o umorzenie należności z tytułu nieopłaconych składek na ubezpieczenie społeczne i Fundusz Pracy za okres od stycznia 2008 r. do sierpnia 2012 r. Po rozpoznaniu tego wniosku ZUS (...) Oddział w W. wydał w dniu 3 lipca 2015 r. decyzję nr (...), na podstawie której odmówił umorzenia

zobowiązań. Następnie w dniu 22 lipca 2015 r. do ww. organu rentowego wpłynął wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy w zakresie umorzenia składek za powyższy okres.

ZUS (...) Oddział w W. decyzją z dnia 20 sierpnia 2015 r. nr (...) /REDu/ (...) ponownie odmówił umorzenia zobowiązań. Od powyższej decyzji I. T. odwołała się do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w W. (wnioski odwołującej o umorzenie należności, decyzje odmowne ZUS – nieoznaczone karty a.r.).

Po zakończeniu postępowania w sprawie określenia należności z tytułu składek ZUS (...) Oddział w W. wydał w dniu 27 października 2015 r. decyzję znak: (...), w której stwierdził, że I. T. jest dłużnikiem Zakładu Ubezpieczeń Społecznych z tytułu nieopłaconych składek na ubezpieczenie społeczne, ubezpieczenie zdrowotne i Fundusz Pracy. W decyzji wskazano, że zadłużenie wraz z należnymi odsetkami za zwłokę naliczonymi na dzień jej wydania wynosi łącznie 58.069,40 zł, w tym z tytułu:

- 1) składek na ubezpieczenia społeczne w ramach zakresów numerów deklaracji 01-39 za okres od stycznia 2008 – sierpnia 2012 w kwocie 29.048,88 zł oraz odsetek za zwłokę w kwocie 17.005,00 zł;
- 2) składek na ubezpieczenie zdrowotne w ramach zakresów numerów deklaracji 01-39 za okres od stycznia 2008 – sierpnia 2012 w kwocie 5.441,28 zł oraz odsetek za zwłokę w kwocie 2.369,00 zł;
- 3) składek na Fundusz Pracy w ramach zakresów numerów deklaracji 01-39 za okres od stycznia 2008 – sierpnia 2012 w kwocie 2.638,24 zł oraz odsetek za zwłokę w kwocie 1.567,00 zł.

W uzasadnieniu decyzji organ rentowy wskazał, że odwołująca się nie dopełniła obowiązku określonego w art. 46 ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, wobec czego określono wysokość zadłużenia. Do decyzji organ rentowy dołączył załącznik zawierający szczegółowe zestawienie należności (decyzja ZUS z 27.10.2015 r. z załącznikami – nieoznaczone karty a.r.).

Wyrokiem z dnia 12 października 2016 r. sygn. akt (...) Wojewódzki Sąd Administracyjny uchylił decyzję ZUS(...) Oddział w W. z dnia 20 sierpnia 2015 r. Następnie w dniu 9 grudnia 2016 r. Naczelny Sąd Administracyjny oddalił kasację ZUS (...) Oddział w W. od wyroku WSA w Warszawie z dnia 9 stycznia 2015 r. sygn. akt (...) (pismo pełnomocnika odwołującej z 30.01.2017 r. k. 75 a.s., pismo procesowe ZUS z 28.03.2017 r. k. 80 a.s.). Następnie ZUS(...) Oddział w W. postanowieniami z dnia 4 lipca 2017 r. nr (...) -REDu-P oraz nr (...) -REDu-P zawiesił postępowania dotyczące odpowiednio wniosku z 19 czerwca 2015 r. w sprawie umorzenia należności z tytułu nieopłaconych składek na ubezpieczenie zdrowotne oraz wniosku z 21 lipca 2015 r. w sprawie umorzenia należności z tytułu nieopłaconych składek na ubezpieczenia społeczne i Fundusz Pracy (postanowienia ZUS z 04.07.2017 r. – nieoznaczone karty a.r.).

Sąd Okręgowy ustalił powyższy stan faktyczny w oparciu o wymienione wyżej dowody z dokumentów oraz bezsporne oświadczenia stron postępowania co do zaistniałych faktów procesowych dotyczących innych postępowań mogących mieć znaczenie dla niniejszej sprawy. Sąd zważył przy tym, że ustalone w toku postępowania okoliczności stanu faktycznego nie były sporne; niezgodność między stronami dotyczyła kwestii statusu prawnego odwołującej się w kontekście stwierdzenia zadłużenia z tytułu składek na ubezpieczenie społeczne, zdrowotne i Fundusz Pracy oraz ewentualnej możliwości jego umorzenia, a w konsekwencji spór w niniejszej sprawie miał charakter ściśle prawny, a nie faktyczny.

Mając na względzie powyższe Sąd oddalił wnioski dowodowe zgłoszone przez pełnomocnika reprezentującego odwołującą się z urzędu. Pełnomocnik wnioskował o przeprowadzenie dowodów z przesłuchania odwołującej się w charakterze strony oraz dowodów z opinii psychiatrycznych, jednakże w ocenie Sądu mając na względzie przedmiot sporu oraz roszczenia strony odwołującej się przeprowadzenie tych dowodów w niniejszej sprawie było zbędne. Te ostatnie Sąd uwzględnił częściowo jedynie

w takim zakresie, w jakim w jego ocenie zasadne było zaakcentowanie pewnych faktów dotyczących stanu zdrowia odwołującej się.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie I. T. od skarżonej decyzji było niezasadne.

Spór w niniejszej sprawie dotyczył określenia zadłużenia I. T. jako płatnika składek – osoby prowadzącej działalność gospodarczą – z tytułu nieopłaconych składek

na ubezpieczenia społeczne, zdrowotne i Fundusz Pracy za okres od stycznia 2008 r.

do sierpnia 2012 r. Stosownie do treści art. 6 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r.

o systemie ubezpieczeń społecznych (t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 1778 – dalej jako u.s.u.s.) obowiązkowym ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym podlegają osoby fizyczne, które na terenie Rzeczypospolitej Polskiej są osobami prowadzącymi pozarolniczą działalność. Jednocześnie zgodnie z art. 13 ust. 1 pkt 4 tej ustawy obowiązkowi ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym, chorobowemu i wypadkowemu podlegają osoby fizyczne prowadzące pozarolniczą działalność gospodarczą – od dnia rozpoczęcia wykonywania działalności od dnia zaprzestania jej wykonywania, z wyłączeniem okresu, na który wykonywanie działalności zostało zawieszona na podstawie przepisów o swobodzie działalności gospodarczej.

W świetle art. 16 ust. 4 i art. 17 ust. 3 u.s.u.s. osoby prowadzące działalność pozarolniczą (gospodarczą) finansują w całości, z własnych środków, a także sami obliczają i przekazują co miesiąc do Zakładu, składki na ubezpieczenia emerytalne, rentowe, chorobowe i wypadkowe. Na podstawie art. 23 ust. 1 powołanej wyżej ustawy

od nieopłaconych w terminie składek należne są od płatnika składek odsetki za zwłokę,

na zasadach i w wysokości określonych w ustawie z dnia 29 sierpnia 1997 r. - Ordynacja podatkowa (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 800).

Z kolei obowiązek pracodawcy obliczania, pobierania i odprowadzania z dochodu ubezpieczonego pracownika składki na ubezpieczenie zdrowotne regulują przepisy ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 1510). Taki obowiązek konstytuuje art. 85 ust. 1 tej ustawy. Natomiast art. 93 ust. 1 ustawy stanowi, iż składki na ubezpieczenie zdrowotne oraz należności z tytułu odsetek za zwłokę nieopłacone w terminie podlegają ściągnięciu na zasadach określonych w przepisach o systemie ubezpieczeń społecznych. Zgodnie natomiast z art. 84 tej ustawy składkę na ubezpieczenie zdrowotne opłaca osoba podlegająca ubezpieczeniu zdrowotnemu, z zastrzeżeniem art. 85 i 86.

Natomiast obowiązek opłacania składek na Fundusz Pracy reguluje art. 104 ustawy

z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy

(t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 1265), który stanowi, iż składki ustalone od kwot stanowiących podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe, wynoszących

w przeliczeniu na okres miesiąca, co najmniej minimalne wynagrodzenie za pracę opłacają pracodawcy oraz inne jednostki organizacyjne za osoby pozostające w stosunku pracy lub w stosunku służbowym oraz inne osoby podlegające ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym lub zaopatrzeniu emerytalnemu.

W myśl art. 46 ust. 1 ustawy emerytalnej płatnik składek jest obowiązany według zasad wynikających z przepisów ustawy obliczać, potrącać z dochodów ubezpieczonych, rozliczać oraz opłacać należne składki za każdy miesiąc kalendarzowy. Nadto, stosownie do treści art. 47 ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, płatnik składek przesyła w tym samym terminie deklarację rozliczeniową, imienne raport miesięczne oraz opłaca składki za dany miesiąc, nie później niż:

- 1) do 10 dnia następnego miesiąca – dla osób fizycznych opłacających składkę wyłącznie za siebie,
- 2) do 5 dnia następnego miesiąca – dla osób fizycznych opłacających składkę wyłącznie za siebie,

3) do 15 dnia następnego miesiąca – dla pozostałych płatników.

Od nieopłaconych w terminie składek należne są od płatnika składek odsetki za zwłokę, na zasadach i w wysokości określonych w ustawie z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Ordynacja podatkowa (Dz. U. z 2005 r. nr 8 poz. 60 – dalej również jako o.p.). Składki oraz odsetki za zwłokę, koszty egzekucyjne, koszty upomnienia i dodatkowa opłata zwane dalej „należnościami z tytułu składek” nieopłacone w terminie podlegają ściągnięciu w trybie przepisów o postępowaniu egzekucyjnym w administracji lub egzekucji sądowej (art. 24 ust. 2 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych). Stosownie zaś do treści art. 32 ww. ustawy do składek na Fundusz Pracy, Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych i Fundusz Emerytury Pomostowych oraz na ubezpieczenie zdrowotne w zakresie ich poboru, egzekucji, wymierzania odsetek za zwłokę i dodatkowej opłaty, przepisów karnych, dokonywania zabezpieczeń na wszystkich nieruchomościach, ruchomościach i prawach zbywalnych dłużnika, odpowiedzialności osób trzecich i spadkobierców, ulg i umorzeń stosuje się odpowiednio przepisy dotyczące składek na ubezpieczenie społeczne. Na mocy delegacji art. 49 ust. 1 cytowanej ustawy, szczegółowe zasady i tryb postępowania w sprawach rozliczania składek uregulowane zostały rozporządzeniem Rady Ministrów z 18 kwietnia 2008 roku w sprawie szczegółowych zasad i trybu postępowania w sprawach rozliczania składek, do których poboru jest zobowiązany Zakład Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2008 r, Nr 78, poz. 465 ze zm.).

Odwołująca się zakwestionowała skarżoną decyzję i wniosła o jej uchylenie oraz umorzenie stwierdzonych przez organ rentowy należności, jednakże Sąd zważył, iż zgłoszone przez nią żądania nie mogły zostać zrealizowane. Treść decyzji organu rentowego wyznacza zakres i przedmiot rozpoznania sądowego, w którym sąd rozstrzyga o zasadności odwołania w granicach przedmiotu zaskarżonej decyzji. Oznacza to, że w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych przeniesienie sprawy na drogę sądową przez wniesienie odwołania od decyzji organu rentowego ogranicza się do okoliczności uwzględnionych w decyzji, a między stronami spornych, poza tymi okolicznościami spór sądowy nie może zaistnieć. Przed sądem wnioskodawca może żądać jedynie korekty stanowiska zajętego przez organ rentowy i wykazywać swoją rację, odnosząc się do przedmiotu sporu objętego zaskarżoną decyzją, natomiast nie może żądać czegoś, o czym organ rentowy nie decydował (zob. wyrok Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 21 maja 2013 r., III AUa 1605/12; wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 16 stycznia 2018 r. III AUa 630/17).

Powyższe oznacza, że rozpatrując odwołanie od konkretnej decyzji ZUS konieczne jest w pierwszej kolejności ustalenie, czego decyzja ta dotyczy, a następnie w tym kontekście rozpoznać podnoszone w odwołaniu zarzuty.

Przekładając powyższe na grunt niniejszej sprawy Sąd Okręgowy nie mógł w istocie odnieść się do roszczenia odwołującej o umorzenie zadłużenia, gdyż przedmiotem sprawy – ustalonym w oparciu o treść zaskarżonej decyzji – była zasadność stwierdzonego w niej zadłużenia z tytułu nieopłaconych składek na ubezpieczenia. Na podstawie zaskarżonej decyzji z dnia 27 października 2015 r. znak: (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych określił odwołującą się jako dłużnika organu rentowego i ustalił wysokość zadłużenia z tytułu nieopłaconych składek na ubezpieczenia społeczne, zdrowotne i Fundusz Pracy za lata 2008-2012.

Tym samym, przedmiotem analizy Sądu w niniejszej sprawie było zbadanie prawidłowości i zasadności decyzji ZUS, w której stwierdzono wysokość zadłużenia, wobec czego Sąd mógł jedynie poddać weryfikacji sam fakt istnienia zadłużenia lub jego wysokość; innymi słowy odwołująca w niniejszym postępowaniu mogła domagać się stwierdzenia, że zadłużenie nie zaistniało, że jego wysokość została błędnie ustalona bądź też wykazywać, że składki za dane miesiące w spornym okresie zostały faktycznie uiszczone. Dopiero po rozstrzygnięciu powyższych kwestii i w konsekwencji stwierdzenia, czy zadłużenie zostało ustalone przez ZUS prawidłowo, czy też nie, odwołująca mogłaby domagać się jego umorzenia. Organ rentowy w pierwszej kolejności powinien stwierdzić zadłużenie, a następnie wnioskodawca może ewentualnie wnosić o jego umorzenie, gdyż bez rozstrzygnięcia zasadności stwierdzenia zadłużenia (zarówno co do jego istnienia, jak i wysokości) nie można rozstrzygać o jego ewentualnym umorzeniu.

Taka sytuacja nie miała jednak miejsca, zaś odwołująca skoncentrowała swoje stanowisko na wskazywaniu okoliczności mających świadczyć za koniecznością uchylenia decyzji i umorzenia należności. Sąd Okręgowy, ze wskazanych wyżej powodów, takiego stanowiska nie mógł jednak uwzględnić. Koniecznym jest przy tym zwrócenie

uwagi, że to na odwołującej, zgodnie z zasadą wyrażoną w art. 6 k.c. w zw. z art. 232 k.p.c., spoczywał ciężar udowodnienia, że organ rentowy błędnie stwierdził (ustalił) zadłużenie z tytułu nieopłaconych składek. Treść wspomnianego wyżej art. 46 u.s.u.s. oraz wynikający z niego obowiązek płatnika dotyczący obliczania i rozliczania składek ma ten skutek, że wnioskodawca twierdząc, iż za poszczególne miesiące wskazane w zaskarżonej decyzji opłacił należne składki w terminie lub kwestionując wysokość należności, co organ rentowy wykazał dokumentami rozliczeniowymi, winien te okoliczności udowodnić, zgodnie z obowiązkiem wynikającym z art. 232 k.p.c. oraz z regułą z art. 6 k.c., iż ciężar udowodnienia faktu spoczywa na osobie, która z faktu tego wywodzi skutki prawne (zob. wyroku Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 9 kwietnia 2013 r., III AUa 1371/12).

Ani odwołująca, ani działający w jej imieniu pełnomocnik z urzędu w istocie nie zakwestionowali stanu zadłużenia, prezentowanego w skarżonej decyzji i wyliczeń organu rentowego co do jego wysokości, czy też jego zaistnienia, nie przedstawili również żadnych okoliczności ani dowodów mogących mieć znaczenie dla stwierdzenia istnienia po stronie ubezpieczonej zadłużenia z tytułu nieopłaconych składek na ubezpieczenie społeczne, zdrowotne i Fundusz Pracy, bądź też mogących prowadzić do zmiany wysokości zadłużenia, określonego przez ZUS w skarżonej decyzji. Powołane przez stronę odwołującą dowody dotyczyły jedynie okoliczności związanych ze stanem zdrowia ubezpieczonej. Sąd miał przy tym na względzie fakt, że I. T. od lat leczy się z powodu schizofrenii paranoidalnej, jednakże okoliczność ta może mieć znaczenie jedynie na tle rozważań o zasadności umorzenia należności z tytułu nieopłaconych składek, nie zaś samego faktu ich powstania lub ich wysokości, a tym samym dowody te z uwagi na zakres rozpoznania sprawy nie mogły prowadzić do ustalenia okoliczności mających wpływ na istotę sporu.

Zgodnie z art. 68 ust. 1 i 2 u.s.u.s. do zakresu działania Zakładu należy między innymi realizacja przepisów o ubezpieczeniach społecznych, a w szczególności: stwierdzanie i ustalanie obowiązku ubezpieczeń społecznych, wymierzanie i pobieranie składek na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenie zdrowotne, Fundusz Pracy, Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych, prowadzenie rozliczeń z płatnikami składek z tytułu należnych składek i wypłacanych przez nich świadczeń podlegających finansowaniu z funduszy ubezpieczeń społecznych lub innych źródeł oraz prowadzenie indywidualnych kont ubezpieczonych i kont płatników składek, a także kontrola wykonywania przez płatników składek i przez ubezpieczonych obowiązków w zakresie ubezpieczeń społecznych oraz innych zadań zleconych Zakładowi. Stosownie zaś do art. 83 ust. 1 pkt 3 ustawy systemowej Zakład wydaje decyzje w zakresie indywidualnych spraw dotyczących w szczególności ustalania wymiaru składek i ich poboru, a także umarzania należności z tytułu składek.

Wydając zaskarżoną decyzję, organ rentowy zakończył jedynie postępowanie dotyczące stwierdzenia na koncie płatnika składek nieopłaconych należności z tytułu składek, wypełniając tym samym swój ustawowy obowiązek dotyczący kontroli wykonywania przez płatników składek obowiązków w zakresie ubezpieczeń społecznych. Analiza dokumentacji organu rentowego nie wskazuje na istnienie uchybień w zakresie dokonanych przez organ rentowy w decyzji obliczeń. Podobnie wysokość odsetek ustalona przez organ rentowy nie budzi wątpliwości Sądu. Wskazać przy tym należy, że zaskarżona decyzja organu rentowego, określająca wysokość należności z tytułu nieopłaconych przez płatnika składek na ubezpieczenia społeczne, zdrowotne i Fundusz Pracy, jak również odsetek została wydana w oparciu o informacje zawarte na koncie płatnika składek prowadzonych w formie elektronicznej stanowiących środek dowody zgodnie z treścią art. 34 ust. 2 ustawy systemowej. Dokumenty tego typu, które znajduje się w aktach organu rentowego korzystają nadto z waloru dokumentu urzędowego, a więc – stosownie do treści art. 244 ust. 1 k.p.c. – stanowią dowód tego, co zostało w nim urzędowo stwierdzone. Odwołująca nie odniosła się merytorycznie do tych dokumentów, w szczególności nie wskazała, by organ rentowy dokonując naliczenia należności z tytułu składek przyjął błędne podstawy, czy niewłaściwą liczbę dni podlegania, czy też dopuścił się innych błędów np. w zakresie należnych kwot odsetek.

W tych okolicznościach Sąd Okręgowy uznał odwołanie I. T. od skarżonej decyzji za niezasadne. Podnoszone przez odwołującą zarzuty w istocie nie dotyczyły materii stanowiącej przedmiot rozstrzygnięcia decyzji określającej zaległości z tytułu składek. Odwołująca nie zakwestionowała powstania zadłużenia, jego wysokości czy też sposobu

jego ustalenia dokonanego przez organ rentowy. W konsekwencji powyższego odwołanie podlegało oddaleniu na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c., o czym Sąd orzekł w punkcie 1 sentencji wyroku.

Jednocześnie mając na uwadze zakres rozpoznania sprawy oraz podnoszone przez odwołującą żądanie o umorzenie stwierdzonych w skarżonej decyzji należności Sąd

w punkcie 2 sentencji wyroku orzekł o jego przekazaniu do rozpoznania przez organ rentowy na podstawie art. 477¹⁰ § 2 k.p.c., zgodnie z którym jeżeli ubezpieczony zgłosił nowe żądanie, dotychczas nierozpoznane przez organ rentowy, sąd przyjmuje to żądanie do protokołu i przekazuje go do rozpoznania organowi rentowemu. Jak wspomniano wyżej, przeniesienie sprawy na drogę sądową przez wniesienie odwołania od decyzji organu rentowego ogranicza się do okoliczności uwzględnionych w decyzji, a pomiędzy stronami spornych i poza tymi okolicznościami spór sądowy nie może istnieć, zaś w postępowaniu przed sądem odwołujący żądać może jedynie korekty stanowiska zajętego przez organ rentowy odnosząc się do przedmiotu sporu objętego zaskarżoną decyzją. Zakres rozpoznania i orzeczenia w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych wyznaczony jest przedmiotem zaskarżonej decyzji organu rentowego. Samodzielne żądania zgłoszone w żądaniu, a wykraczające poza zakres rozpoznania, tym samym nie rozpoznane przez organ rentowy, podlegają przekazaniu do rozpatrzenia organowi rentowemu w myśl cytowanego wyżej przepisu. Rozpoznając niniejszą sprawę Sąd zważył, że odwołująca z własnej inicjatywy wszczęła dwa postępowania przed ZUS w sprawie umorzenia należności za poszczególne okresy. Postępowania te –

w wyniku zapadłych wyroków sądów administracyjnych – obecnie toczą się ponownie

z przykazaniem ponownego rozpoznania zasadności wniosków odwołującej się o umorzenie. Żądanie umorzenia należności zgłoszone w postępowaniu niniejszym dotyczy innego niż w przypadku spraw powyższych okresów spornych oraz całościowo zaległości z tytułu ubezpieczeń społecznych, zdrowotnych i Funduszu Pracy, a tym samym stanowi żądanie nierozpatrzone do tej pory przez organ rentowy. Tym samym konieczne było przekazanie sprawy w tym zakresie do rozpoznania przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych zgodnie z pkt 2 sentencji wyroku.

W punkcie 3 wyroku Sąd przyznał wynagrodzenie pełnomocnikowi odwołującej się, reprezentującemu ją z urzędu na podstawie § 15 ust. 2 w zw. z § 4 ust. 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (Dz. U. z 2016 r. poz. 1714).

Zarządzenie: (...)